

Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije

Ažurirano: 16. listopada 2025.

Hrvatska narodna banka u skladu s točkom 15. Smjernica o kriterijima za utvrđivanje uvjeta za primjenu članka 131. stavka 3. Direktive 2013/36/EU u vezi s procjenom ostalih sistemski važnih institucija (EBA/GL/2014/10, u nastavku teksta: Smjernice), koje je donijelo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (u nastavku teksta: EBA), i članka 138. Zakona o kreditnim institucijama, ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019., 47/2020., 146/2020., 151/2022. i 145/2024., u nastavku teksta: Zakon) na svojim mrežnim stranicama objavljuje Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije.

Hrvatska narodna banka, na temelju Zakona, dužna je utvrditi ostale sistemski važne kreditne institucije (u nastavku teksta: OSV kreditne institucije) i stopu zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije te na svojim mrežnim stranicama objaviti elemente tog postupka. Članak 131. stavak 3. Direktive 2013/36/EU prenesen je u članak 138. Zakona, u kojemu su propisani uvjeti i način utvrđivanja OSV kreditnih institucija, a Smjernice su prenesene u interne akte Hrvatske narodne banke.

Hrvatska narodna banka najmanje jednom godišnje preispituje sistemsku važnost kreditnih institucija i zaštitni sloj za OSV kreditne institucije, obavještava OSV kreditne institucije o rezultatima tog preispitivanja te na svojim mrežnim stranicama objavljuje ažurirani popis utvrđenih OSV kreditnih institucija i odgovarajućih stopa zaštitnog sloja kapitala.

A. Standardni bodovni pristup utvrđivanju OSV kreditnih institucija

1. Hrvatska narodna banka kao imenovano tijelo svake godine među kreditnim institucijama kojima je izdala odobrenje za rad utvrđuje OSV institucije. Status OSV institucije utvrđuje se primjenom standardnog bodovnog pristupa, potpomognutog stručnom procjenom sistemske važnosti kreditnih institucija. Postupak procjene započinje prikupljanjem podataka, koji čine skup obveznih pokazatelja (Tablica 1.). Podaci se prikupljaju za stanja na kraju godine ili promete tijekom godine na nekonsolidiranoj i, ako je primjenjivo, potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi.

2. Hrvatska narodna banka izračunava za svaku kreditnu instituciju bodove za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije, na nekonsolidiranoj i, ako je primjenjivo, potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi.
3. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije izračunavaju se na osnovi skupa kriterija za bodovanje systemske važnosti koji se dijeli u sljedeće kategorije:
 - veličina kreditne institucije (K1)
 - značenje kreditne institucije za gospodarstvo Republike Hrvatske ili Europske unije (K2)
 - složenost kreditne institucije (K3) i
 - povezanost kreditne institucije s financijskim sustavom (K4).
4. Svaka od navedenih kategorija obuhvaća jedan ili više obveznih pokazatelja veličine, značenja za gospodarstvo Republike Hrvatske ili Europske unije, složenosti i povezanosti kreditne institucije s ukupnim financijskim sustavom, prikazanih u Tablici 1.
5. Ako pojedini pokazatelj iz Tablice 1. nije dostupan, rabi se primjeren zamjenski pokazatelj koji odabire Hrvatska narodna banka.
6. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se na sljedeći način:
 - 6.1. Vrijednost pojedinih pokazatelja svake kreditne institucije podijeli se s ukupnim zbrojem vrijednosti pojedinačnih pokazatelja u svim kreditnim institucijama u Republici Hrvatskoj.
 - 6.2. Relativni pokazatelji važnosti iz točke 6.1. pomnože se s 10.000 (deset tisuća) kako bi bili izraženi u baznim bodovima.
 - 6.3. Za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se bodovi za kategorije navedene u točki 3. tako da se izračuna jednostavni prosjek bodova pokazatelja unutar svake od tih kategorija.
 - 6.4. Za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se zbirni bodovi, i to kao jednostavni prosjek bodova za svaku kategoriju navedenu u točki 3.
7. Za potrebe postupka bodovanja iz točke 6. u nazivnike se uključuju vrijednosti pokazatelja za podružnice institucija koje imaju odobrenje za rad u državama članicama ili u trećim zemljama, pri čemu se osigurava da rezultati bodovanja iz točke 6.4. adekvatno odražavaju strukturu bankarskog sektora Republike Hrvatske.
8. Uzimajući u obzir ukupnu važnost podružnica iz trećih zemalja u domaćem bankovnom sustavu te dostupnost, usporedivost i primjerenost podataka o njihovoj aktivnosti, za podružnice iz trećih zemalja može se provesti postupak bodovanja iz točke 6. i kada je to opravdano, mogu se odrediti kao OSV institucije.
9. Hrvatska narodna banka kao OSV određuje one kreditne institucije čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili viši od 275 bodova.

10. Hrvatska narodna banka utvrđuje OSV kreditne institucije na pojedinačnoj i/ili potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi, ovisno o tome što je primjenjivo.

Tablica 1. Pokazatelji sistemske važnosti razvrstani po sljedećim kriterijima: K1 – veličina kreditne institucije, K2 – važnost kreditne institucije za gospodarstvo RH i/ili EU, K3 – složenost kreditne institucije, K4 – povezanost kreditne institucije s financijskim sustavom

Kriterij	Pokazatelji
K1	Ukupna imovina
K2	Vrijednost transakcija u domaćem platnom prometu
	Depoziti primljeni od deponenata iz privatnih nefinancijskih sektora u EU-u
	Kreditni dani primateljima iz privatnih nefinancijskih sektora u EU-u
K3	Ugovorena vrijednost nestandardiziranih izvedenih financijskih instrumenata
	Prekogranične obveze (obveze prema vjerovnicima izvan Republike Hrvatske)
	Prekogranična potraživanja (potraživanja od dužnika izvan Republike Hrvatske)
K4	Obveze u financijskom sustavu
	Imovina u financijskom sustavu
	Iznos izdanih dužničkih vrijednosnih papira

Izvor: HNB

B. Stručna procjena

11. Klasifikacija kreditnih institucija prema izloženom bodovnom pristupu dopunjuje se stručnom procjenom na osnovi dodatnih informacija o sistemske važnosti pojedinih institucija s aspekta procjene potencijalnih posljedica koje bi mogući poremećaj u poslovanju takvih kreditnih institucija stvorio u financijskom sustavu Republike Hrvatske.

12. U sklopu stručne procjene Hrvatska narodna banka procjenjuje bi li kao OSV trebala biti određena kreditna institucija s ukupnim brojem bodova ispod praga od 275, na temelju bodovanja pokazatelja u nekoj od kategorija iz točke 3. i/ili na temelju dodatnih kvalitativnih i/ili kvantitativnih pokazatelja sistemske važnosti koji primjereno odražavaju sistemski rizik u domaćem gospodarstvu ili gospodarstvu Europske unije, a nalaze se na popisu dodatnih pokazatelja Smjernica.

13. Dodatni kvantitativni pokazatelji sistemske važnosti koji služe kao polazište za određivanje OSV kreditne institucije stručnom procjenom jesu:

- 13.1. depoziti osigurani u okviru sustava osiguranja depozita
- 13.2. broj depozitnih računa fizičkih osoba i
- 13.3. broj depozitnih računa pravnih osoba.

14. Bodovi za dodatne kvantitativne pokazatelje računaju se na način prikazan u točkama 6.1. i 6.2.
15. Kreditna institucija za koju najmanje jedan od pokazatelja iz točke 13. premašuje prag od 275 bodova, može se utvrditi kao OSV kreditna institucija na osnovi stručne procjene.
16. Stručna procjena systemske važnosti kreditne institucije iz točaka od 13. do 15. ovog Postupka nadopunjuje se dodatnim kvalitativnim pokazateljima koji odražavaju systemske rizike povezane s ugledom i drugim čimbenicima vezanima uz kreditnu instituciju i/ili grupu kojoj kreditna institucija pripada, a koji mogu utjecati na stabilnost kreditne institucije.
17. Dodatno, poštujući načelo kontinuiteta i stabilnosti kapitalnih zahtjeva, te uzimajući u obzir da je postupak bodovanja zasnovan na mehaničkom izračunu tržišnih udjela pokazatelja koji mogu značajno oscilirati, status OSV kreditne institucije može se zadržati još dvije godine nakon što su bodovi OSV kreditne institucije na osnovi obveznih pokazatelja izračunatih u prvom koraku procjene pali ispod praga od 275 bodova i/ili nisu ispunjeni uvjeti iz točaka 15. i 16. ovog Postupka.
18. Kao OSV kreditna institucija ne može biti određena ona kreditna institucija čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili manji od 4,5 (četiri i pol).
19. Kada je kreditna institucija s brojem bodova nižim od 275 na osnovi standardnoga bodovnog pristupa određena kao OSV kreditna institucija na temelju stručne procjene, Hrvatska narodna banka u objavi na svojim mrežnim stranicama navodi za takvu kreditnu instituciju i sljedeće informacije:
 - koji su pokazatelji primijenjeni za utvrđivanje te kreditne institucije kao OSV kreditne institucije i
 - systemsku važnost te kreditne institucije s aspekta primijenjenih dodatnih pokazatelja.

C. Zaštitni slojevi za OSV kreditne institucije

20. Na temelju članka 137. stavka 11. Zakona Hrvatska narodna banka rješenjem će utvrditi svaku OSV kreditnu instituciju i stopu zaštitnog sloja za tu OSV kreditnu instituciju.
21. Stopu zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju, u skladu s člankom 137. stavkom 4. Zakona, Hrvatska narodna banka određuje uzimajući u obzir pokazatelje systemske značajnosti, povijesne gubitke u sustavu i stručnu procjenu, u odnosu na cjelokupni skup makrobonitetnih mjera te njihov doprinos očuvanju stabilnosti financijskog sustava.
22. Osnova za određivanje visine zaštitnog sloja jest metoda jednakoga očekivanog učinka, prema kojoj se visina zaštitnog sloja određuje s ciljem ujednačavanja očekivanog utjecaja poremećaja

u radu OSV kreditne institucije na cijeli sustav s očekivanim utjecajem poremećaja u radu referentne kreditne institucije koja nije OSV kreditna institucija. Unutar zakonski dopuštenog raspona od 0% do 3% stope zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju mogu, u skladu sa stručnom procjenom, biti razvrstane u više razreda.

23. U skladu s obvezom iz članka 137. stavka 6. Zakona OSV kreditna institucija dužna je održavati zaštitni sloj za OSV kreditne institucije u visini koju odredi Hrvatska narodna banka uzimajući u obzir primjenjive odredbe Zakona.

D. Objava informacija

24. Nakon što se rješenja o određivanju OSV kreditnih institucija i stope zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije dostave svakoj pojedinačnoj OSV kreditnoj instituciji, Hrvatska narodna banka na svojim će mrežnim stranicama objaviti popis utvrđenih OSV kreditnih institucija.